

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини №2 та медсестринства

Навчальний рік 2021-2022

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
навчальної дисципліни «Теорія пізнання та медицина»

Вибірковий освітній компонент
Формат освітнього компонента змішаний (очний та дистанційний)
Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність «228 «Педіатрія»
Освітньо-професійна програма Педіатрія
Другого (магістерського) рівня вищої освіти
Курс третій

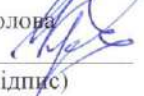
Силабус навчальної дисципліни розглянуто
на засіданні кафедри Пропедевтики
внутрішньої медицини №2 та
медсестринства

Протокол від
"30" серпня 2021 року № 11

Завідувач кафедри
 проф. Оспанова Т.С.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем терапевтичного профілю

Протокол від
"31" серпня 2021 року № 1

Голова

(підпис) проф. Кравчун П.Г.
(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Оспанова Т.С., зав. кафедрою ПВМ №2 та медсестринства, професор, д.мед.н.
2. Семидоцька Ж.Д. професор кафедри ПВМ№2 та медсестринства, професор, д.мед.н.

3. Хіміч Т.Ю., доцент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, доцент, к.мед.н.
4. Чернякова І.О. доцент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, доцент, к.мед.н.
5. Красовська К.О. доцент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, доцент, к.мед.н.

ДАНИ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1. Семидоцька Жанна Дмитрівна професор кафедри ПВМ №2 та медсестринства, професор, д.мед.н. Професійні інтереси: терапія, нефрологія
Контактний тел. та E-mail викладача +380951152823, zd.semydotska@knmu.edu.ua
2. Хіміч Т.Ю., доцент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, доцент, к.мед.н.
Професійні інтереси: терапія, імунологія, алергологія
Контактний тел. та E-mail викладача +380972934789 ty.khimich@knmu.edu.ua
3. Чернякова Інгеборг Олександрівна –доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини №2 та медсестринства, к. мед. н., доцент.
Професійні інтереси: терапія
Контактний тел. та E-mail викладача +380991827952, io.cherniakova@knmu.edu.ua
4. Красовська Катерина Олександрівна - доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини №2 та медсестринства, к. мед. н., доцент.
Професійні інтереси: терапія
Контактний тел. та E-mail викладача +380675794661, ko.krasovska@knmu.edu.ua

Інформація про консультації Очні консультації: згідно розкладу кафедри на базі кафедри - обласна клінічна лікарня за попередньою домовленістю. Он-лайн консультації: за попередньою домовленістю з викладачем з використанням ресурсів системи Moodle. (<http://31.128.79.157:8083/login/index.php>)

Локація. Місце проведення лекцій та практичних занять: лекційна зала та учбові кімнати кафедри пропедевтики внутрішньої медицини №2 та медсестринства, і (вул. Тринклера 3)
Час проведення занять: понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця (9⁰⁰-11⁵⁰/13²⁰-17¹⁰ у відповідності до розкладу);

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Теорія пізнання та медицина» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Педіатрія» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності «Педіатрія»

Опис навчальної дисципліни (анотація) Курс за вибором присвячений гносеології, що історично уявляє собою найбільш абстрактний рівень самоусвідомлення науки та пізнавальної діяльності взагалі. Курс покликаний стати інтегратором множини дисциплін професійної і спеціальної підготовки студентів. Філософська рефлексія механізмів та специфіки продукування сучасного наукового та науково-практичного знання, зокрема, знання фармацевтичного, медичного та медико-профілактичного характеру, є необхідною складовою успішної фахової діяльності майбутнього магістра.

Курс за вибором «Теорія пізнання та медицина»:

- Сприяє формуванню основ теоретичного мислення спеціаліста;
- Формує навички застосування філософсько-наукової методології в інтеграції дисциплін професійної підготовки;
- Націлений на формування базисних аксіологічних та світоглядних настанов фахової діяльності майбутнього фахівця.

Предметом вивчення курсу за вибором є феномен пізнавальної діяльності людини, зокрема, специфіка та форми наукової діяльності у її зв'язках з практичною діяльністю фармацевта, медичного працівника.

Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія пізнання та медицина» є світоглядно-методологічна підготовка студентів-медиків, становлення в них принципів теоретичного мислення як основи майбутньої науково-дослідної діяльності, формування свідомих аксіологічних настанов у практичній та науковій роботі.

Міждисциплінарні зв'язки: відповідно до навчального плану, вивчення курсу за вибором «Теорія пізнання та медицина» може бути обраним студентом на третьому році навчання, коли ним набуті відповідні знання філософських та гуманітарних дисциплін 1-2

курсів навчання, особливо з філософією, логікою, біоетикою, етикою, естетикою тощо, та предметно інтегрується з ними.

Пререквизити: історія медицини, культурологія, філософія, основи біоетики.

Постреквизити: пропедевтика внутрішньої медицини, внутрішня медицина, інфекційні хвороби, професійні хвороби та інші клінічні дисципліни

Послання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE
<http://31.128.79.157:8083/login/index.php>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія пізнання та медицина» є: формування основ для професійно вірного спілкування з хворою людиною та визначення подальших професійних стосунків майбутнього лікаря як під час навчання, так і при виконанні ним лікувальної, наукової, дослідницької та інших видів діяльності.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Теорія пізнання та медицина» є: навчити студентів самостійно орієнтуватись у різноманітті філософсько-методологічних напрямків, течій і шкіл;

- сформувати вміння співвідносити гносеологічні ідеї та теорії з практикою та методологією фахової діяльності;
- створити теоретичний базис до формування усталеного зацікавлення студентів проблематикою філософії медицини;
- сформувати гносеологічні основи для розвитку у студентів системного бачення соціальної природи проблематики охорони здоров'я.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами **компетентностей:**

інтегральні:

Компетентності та результати навчання.

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами

компетентностей:

інтегральна:

- здатність застосовувати отримані знання, розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у професійній діяльності лікаря із застосуванням теорій, положень, принципів та норм гуманітарних, фундаментальних та клінічних наук в умовах інформаційності й комплексності.

-

загальні:

- здатність до абстрактного мислення;
- здатність до аналізу і синтезу отриманої інформації;
- вміння формувати, впорядковувати, послідовно висловлювати свої думки;
- вміння складати та реалізовувати плани та особисті проекти;
- здатність до інтерактивного використання засобів навчання;
- вміння здійснювати обробку та інтерпретацію емпіричних даних;
- прагнення до автономної діяльності;
- вміння функціонувати у гетерогенних групах;
- готовність діяти у відповідності до норм моралі та етичних принципів;
- здатність визначати та обґрунтовувати цілі, що співвідносяться власними цінностями та є сенсом життя;
- здатність співпрацювати, проявляти ініціативу та підтримувати взаємини з іншими;

- вміння застосовувати теоретичні знання та набувати практичного досвіду при вирішенні життєвих та професійних завдань;
- здатність використовувати інформаційні технології у повсякденному житті;
- здатність до самоорганізації та вільного розвитку особистості.
-
- спеціальні (фахові, предметні):*
- здатність до логічного, діалектичного мислення;
- вміння володіти навичками дефініції філософських понять;
- здатність до засвоєння теоретико-методологічного базису філософської науки;
- здатність до послідовного відтворення розвитку історико-філософських вчень, системи філософії та практичної філософії;
- здатність виявляти свою світоглядну позицію;
- вміння вирішувати тестові завдання різної складності;
- вміння вести філософсько-термінологічний словник;
- вміння шукати та накопичувати інформацію з філософської проблематики;
- здатність реферувати першоджерела та наукові публікації з філософії;
- вміння реалізовувати на практиці засвоєні теоретико-філософські знання;
- вміння аналізувати механізми розвитку та взаємодії природних, соціальних та культурних процесів;
- здатність апріорно синтезувати набуті знання з філософських дисциплін у цілісне світосприйняття та світорозуміння.
- вміння передбачати проблеми й процеси, що пов'язані зі збереженням навколишнього середовища та розвитком соціокультурного життя;
- вміння володіти методами та прийомами ведення діалогу, дискусії;

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **програмних результатів навчання:**

ПРН 1 – здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді

ПРН 3 – здатність застосовувати набуті знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів, захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій

ПРН 18 – здатність здійснювати оцінку стану здоров'я людини та забезпечувати його підтримку з урахуванням впливу навколишнього середовища та інших факторів здоров'я

ПРН 20 – здатність застосовувати набуті знання щодо існуючої системи охорони здоров'я для оптимізації власної професійної діяльності та участі у вирішенні практичних завдань галузі

ПРН 21 – сформованість фахівця з належними особистими якостями, який дотримується етичного кодексу лікаря

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **соціальних навичок (Soft skills):**

- Комунікативні навички
- Здатність працювати в команді, спілкуватися з людьми і управляти конфліктами
- вміння оцінювати і аналізувати ситуації
- Здатність до організації, планування та ефективного виконання проектів і завдань
- Здатність виконувати роботу професійно, відповідально
- Здатність проявляти емоційний інтелект у взаємодіях з колегами, клієнтами, з керівником, почуттям такту і своєчасності реакції.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 3	Напрямок підготовки <u>22 «Охорона здоров'я»</u>	За вибором
Загальна кількість годин -90	Спеціальність: 228 «Педіатрія»	Рік підготовки: 3-й
		Семестр 5-й або 6-й
		Лекції
		0 год
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 30 самостійної роботи студента -60	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Другий (магістерський) рівень	Практичні 30год.
		Самостійна робота 60год.
		Вид контролю: залік

2.2.1 Лекції - не передбачені програмою

2.2.2 Семінарські заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Духовно-практичний характер людської діяльності. Пізнання як один із суттєвих характеристик людини.	2 год.	розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, дебати	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему

2	Клінічне мислення(характерні риси мислення лікаря)	2 год.	-«-	-«-;
3	Діалектична та логічна структура діагнозу.	4 год.	-«-	-«-;
4	Медичний діагноз як метод відображення сутності хвороби.	4 год.	-«-	-«-;
5	Філософія здоров'я та хвороби.	2 год.	-«-	-«-;
6	Універсальні принципи мислення.	2 год.		
7	Лікарські помилки	2 год.		
8	Проблема класифікації патології людини та проблема нозології Детермінізм, клінічна етіологія та патогенез хвороби	4 год.	-«-	-«-;
9	Науково-технічний прогрес та зміни захворювань людини.	2 год.	-«-	-«-;
10	Вузька медична спеціалізація та структура медичного діагнозу.	2 год	-«-	-«-;
11	Моделювання в медичній діагностиці, медична кібернетика, математика, техніка.	2 год.	-«-	-«-;
12	Залікове заняття	2 год	дискусія, дебати	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль
	Всього годин	30		

- 2.2.3 Практичні заняття–не передбачен програмою**
2.2.4. Лабораторні заняття – не передбачані програмою
2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Підготовка до семінарських занять (теоретична підготовка): опрацювання матеріалів лекцій та підручника, складання тез виступу, розв'язання логіч вправ, конспектування, підготовка реферату	30	відеороліки, відеофільми, самостійна робота з інформаційними джерелами.	реферати; анотації; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
2	Індивідуальна СРС: складання ессе з вибраної теми теми	30	-«-	-«-
	Всього годин самостійної роботи студента	60		

Методи навчання (навести лише ті, які використовуються під час викладання дисципліни): лекція, розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, дебати, спаринг-партнерство (навчання в парах),

Методи контролю:

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове

опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему;

Підсумковий контроль: залік

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Організація оцінювання поточного контролю. Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичному занятті відповідно до конкретних цілей. Застосовуються такі засоби оцінки рівня підготовки студентів: розв'язання ситуаційних задач, трактування та оцінка результатів лабораторних досліджень, аналіз і оцінка результатів інструментальних досліджень і параметрів, що характеризують функції організму людини, контроль засвоєння практичних навичок. Підсумкове заняття (ПЗ) обов'язково проводиться згідно з програмою навчальної дисципліни протягом семестру за розкладом, під час занять. Прийом ПЗ здійснюється викладачем академічної групи. Оцінювання здійснюється за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти з дисциплін

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу

«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок з дисциплін	
«Відмінно»	Студент відповідає високому (творчому) рівню компетентності: студент виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.
«Добре»	Студент самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.)
«Задовільно»	Студент демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення методики виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Студент не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).

Перерахунок середньої оцінки за поточну навчальну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів...» або середню оцінку (с точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу АСУ.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
(для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128

4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за вивчення дисципліни – 200 балів, мінімальна кількість балів становить 120, що є підставою для зарахування дисципліни. Студенту, який завершив вивчення дисципліни виставляється в залікову книжку «зараховано», а відомість виставляються бали від 120 до 200 та «зараховано».

Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті та при проведенні заліку.

Оцінювання індивідуальних завдань студента здійснюється за умов виконання завдань викладача (доповідь реферату на практичному занятті, доповідь з презентацією на практичному занятті, доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей, участь у Всеукраїнській олімпіаді). Бали (не більше як 10) додаються, як заохочувальні. Загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.

3.2. Перелік практичних навичок, які перевіряються під час заліку:

Пр проведенні заліку викладач оцінює оволодіння студентом сучасними науковими знаннями щодо методології та методики наукового пізнання, його історичного досвіду; оволодіння теорією та навичками компетентнісного застосування принципів та форм наукового пізнання у виробленні теоретичного мислення майбутнього лікаря-магістра, теоретико-методологічними знаннями з дисципліни та практичними вміннями і навичками.

3.3. Контрольні питання та завдання до самостійної роботи

Засвоєння тем, які вносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час заліка.

Питання для обговорення та теми для дискусій.

1. Мета, форми та методи людського пізнання.
2. Специфіка наукового, зокрема, науково-медичного пізнання.
3. Засоби та рівні науково-медичного пізнання.
4. Об'єкт та суб'єкт пізнання в медичному діагнозі.
5. Детермінізм та клінічна етіологія.
6. Предмет медицини та проблема медичного діагнозу.
7. Медичний діагноз як метод пізнання сутності хвороби.

8. Взаємозв'язок продуктивної та репродуктивної форм реальної діагностичної діяльності лікаря.
9. Об'єктивне та суб'єктивне в медичній діагностиці.
10. Співвідношення діалектичного, логічного та історичного в діагностиці.
11. Взаємодія медичного діагнозу та лікарської практики.
12. Епістемологічні проблеми сучасної медичної діагностики.
13. Типологія медичних знань: імовірнісні знання та діагностика.
14. Проблема істинності медичного діагнозу (класичне та сучасне тлумачення).
15. Нозологічний принцип та симптомокомплекси в медичному діагнозі.
16. Проблема співвідношення дисциплінарного та міждисциплінарного медичного знання в діагностиці.
17. Діагностика та клінічний експеримент.
18. Гносеологічні корені діагностичних помилок.
19. Специфіка клінічного мислення лікаря.
20. Логічна структура медичного діагнозу.
21. Типологічні види медичного діагнозу та їх специфіка.
22. Єдність пізнавального та ціннісного моментів в медичному діагностуванні.
23. Медичний діагноз та лікувальна практика.
24. НТП та зміна картини патології людини.
25. Вузька медична спеціалізація та породжувані нею діагностичні проблеми.
26. Нові завдання та вимоги до діагностики в сучасному суспільстві.
27. Логіко-методологічні проблеми комп'ютерної діагностики.
28. Методи формалізації та моделювання в медичній діагностиці.
29. Соціальні проблеми покращання ефективності, діагностики в сучасній медицині.

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

За бажанням студента під час вивчення відповідних тем він може виконувати індивідуальну роботу, яка проводиться в позаурочний час та при успішному її виконанні додатково оцінюється викладачем.

3.5. Інші заохочення (умови нарахування додаткових балів за різні види неформальної та інформальної діяльності, серед яких можуть бути конференції, наукові дослідження, участь у опитуваннях, симпозіах, тощо):

На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (**не більше 10**)

Бали за індивідуальні завдання одноразово нараховуються студентові тільки комісійно (комісія – зав. кафедри, завуч, викладач групи) лише за умов успішного їх виконання та захисту. В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів.

3.6. Правила оскарження оцінки

Згідного загальних положень та наказів ХНМУ

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги дисципліни(система вимог та правил, які викладач пред'являє до здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни). Щоб досягти цілей навчання і успішно пройти курс, необхідно: з першого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати лекції; читати матеріал попередньо, до його розгляду на практичному занятті; не спізнюватися і не пропускати заняття; приходити на кафедру одягнутими у медичний халат, мати змінне взуття, мати при собі фонендоскоп, зошит, ручку; виконувати всі необхідні завдання і працювати щодня; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте. Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно.

Передбачена академічна мобільність, взаємозамінність залікових кредитів (обсяг 1 кредиту 30 годин). Студенти можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально.

Відвідування занять та поведінка Відвідування лекцій та практичних занять студентами є обов'язковим. Не допускаються запізнення студентів на лекції та практичні заняття.

Під час лекційного заняття студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Використання електронних гаджетів дозволяється лише з дозволу викладача. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни(активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи). Практичні заняття передбачають:

Активну участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Заохочення та стягнення(додаткові бали за конференції, наукові дослідження, правки, поради, участь у опитуваннях). Оцінювання індивідуальних завдань студента здійснюється за умов виконання завдань викладача (доповідь реферату на практичному занятті, доповідь з презентацією на практичному занятті, доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей, участь у Всеукраїнській олімпіаді). Бали (не більше як 10) додаються, як заохочувальні.

Техніка безпеки. На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі та ін. Розробка, оновлення та затвердження силабусу навчальної дисципліни проводиться кожного навчального року. Обов'язкове розміщення на сайті ХНМУ в профілі освітньої програми «Медицина» до 30 червня поточного навчального року для наступного навчального року;

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності (в т.ч. відповідальність за порушення академічної доброчесності). Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- ✓ Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- ✓ Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- ✓ Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини №2 та медсестринства підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Студенти з особливими потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Андрущенко В.П. Вступ до філософії. Навч. посіб. – К., 2005.
2. Берко П., Держко І. Філософські проблеми медицини. – Львів, 2011.
3. Воронкова В.Г. Філософія: Навчальний посібник. – К. 2004.
4. Волинка Г.І. Історія філософії. Підручник. – К., 2006.
5. Кизыма В.В. Социум и бытие. – К., 2007.
6. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. Навч. посіб. за ред. Проф. Є.А. Подольської. – К., 2006.
7. Нікітін Л.Н. Вступ до філософії. Навч. посіб. – К., 2008.
8. Петрушенко В.Л. Філософія. Короткий навчальний словник: терміни і поняття. – Львів, 2008. Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. – Л. 2010.
9. Попов М.В. Аксиологія і медицина,- К.,2003.-284 с
10. Сініцина А., Татарин Я. Філософія: науково-практичні орієнтири. – Івано-Франківськ, 2009.
11. Черкасов С.В. Теорія пізнання і лікарська діагностика,- Київ, Полтава.-1999-230 с.
12. Щерба С.П. Філософія: Навчальний посібник. – К., 2007
13. Философия медицины (Под ред.Ю.Л.Шевченко)- М.,2004.-480 с.

Допоміжна література:

1. Аристотель. Этика. – М., 2004.
2. Онтологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку / за наук. ред. А.С. Синиці. – Львів, 2014.
3. Дахній А. Нариси історії західної філософії XIX-XX ст.: навч. посібник. – Львів, 2015.
4. Пашук А. Нариси з історії філософії середніх віків: підручник. – К., 2007.
5. Пашук А. Філософський світогляд Івана Франка. – Львів, 2007. .
6. Сенека. Моральні листи до Луцилія. – К., 2005.
7. Сковорода Г. Твори в двох томах. Том 1. – К., 2005
8. Хайдеггер М. Бытие и время. – Харьков, 2003.

Інформаційні ресурси

<http://www.philosophy.ru> (велика бібліотека філософських тестів російською мовою).
<http://www.filosofia.org.ua>
<http://www.philosophy.nsc.ru> (філософська бібліотека Новосибірського гуманітарного університету).
<http://www.philsci.univ.kiev.ua> (бібліотека факультету філософії Київського національного університету ім.Тараса Шевченка).
<http://www.utm.edu/research/iep/>(філософська інтернет енциклопедія англійською мовою).
<http://http://ulit.inf.ua/> (Центр практичної філософії).
<http://www.ecsocman.edu.ru/> (електронні варіанти багатьох гуманітарних журналів російською мовою).

[.https://www.filosof.com.ua](https://www.filosof.com.ua) (Інститут філософії імені Г.Сковороди)

Завідувач кафедри ПБМ №2 та медсестринства
д. мед. н., професор

Т.С.Оспанова